

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 — kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " "

Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRÍCZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Nagyobb példányokért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s több szá-
mú kiadások a szerinti jutányos áron vetetnek fel. Helyeg-
díj, mint a külön bejegyzésért 30 kr.

„Küzdelem a létért.”

Irta: **Tóth Béla**, építész.

Debreczen, május 23.

Különösen a szegényebb osztálynak vagyis a közép osztálytól lefelé vannak az emberek hivatva az állam terhét viselni, mert ezeknek nincs módjukban védekezni a tulságos megadóztatás ellen, de kénytelenek fizetni a mindenféle elképzelhetlen utakon módokon reájuk vetett adókat; csekély földjüket a folytonos szükségben alig tudják megművelni mert előbb való a napi pénz keresés a mindennapi élelemre, s e miatt a föld is rosszul terem, de azért földje után épen annyit, sőt több adót fizet, mint a gazdag ember, miután annak idejében a gazdasági közegekkel nem volt módjában azt mérsékelteni. A kisebb iparos kereskedő szintén nem védekezhetnek az adó igazságos, vagy — mint látjuk — igazságtalan kivételése ellen, mert napról-napra alig tudnak élni, nem hogy még az adó előleges kivételésekor érdekeiknek megfelelőleg áldozhassanak, a mint azt a gazdagok teszik, pedig csekélységgel a legtöbb esetben nagy tehertől szabadíthatnák meg magokat.

Hiszen, ha az adó igazságosan vetetnék ki és hajlatnék be mindenkin, akkor feleslegnek kellene lenni és már az igazságos kivétel 2-ik évében könnyíteni lehetne az alsóbb osztály terhére.

A míg azonban a nagyobb adófi-

zetők tízedrészét fizetik a törvényben előírt adózásnak a pénztökével dolgozók pedig — kik legjobban megbívnák a törvényes adófizetést — semmitsem fizetnek, azon alapon mert a törvény nem gondoskodott arról, miképen lehetne ez üzereket bérzianereket adó alá szorítani, sőt a midőn sok sürgetésekre már egyszer az általam ajánlott módon ez a törvényhozásban elokerült csakhamar be kellett szüntetni a kezdeményezést, miután a tehetetlen, kormány meghátrált és megijed a felidézett nagy gezerésztől; azalatt a veszély nőttön nő!

Fájdalom a szegény emberek javveszékélete nem hat a kormányra, azoknak irgalom nélkül veszik el mindenüket az adóért, gyermekágyban fekvő szegény asszonyok feje alól kiveszik a párnát felsőbb utasításra és nincs kegyelem.

Ugyanakkor, a mikor ezen a helyzeten segíteni kellene, ellenkezőleg azon gondolkozik a kormány, hogy mitféle új adózási nemét találhatná ki, már beszélnek a gyufa adóról, még nem tudom miről, de azt hiszem, hogy rövid idő alatt az ivóvizet is megadóztatják, mert ezt is a szegény ember fizeti meg, mint a hogy már is fizeti az árvizmentesítő társulatoknál a nagyobb részt miután a vagyonosabb ott is menekül.

A midőn a pénzt, a vagyont nem merik megadóztatni, a teher alatt roskadó népet tovább terhelni akarják a nép, az alsóbb osztály terhére esik az

ujabb, tervezet kiegészítés is Ausztriával, mert apró mag terményeink lekötésével Ausztriának, azok árai ismét hanyatlani fognak, s akkor a megélhetésen kívül miből fizessen adót a szegény földmivelő?

A kvótának felemelése folytán szükséges lesz új pénzforrást, új adót behozni, mindezt pedig néhány embernek a hatalomban megmaradásáért és Ausztriának a kedvéért.

A vakságban szenvedő kormány nem látja, hogy műveleteivel mennyire táplálja, éleszti a szocializmust és az anarchizmust. Saját érdeméül tudhatja be, a rövid idő múlva maga idézi fel a veszedelmet, s talán, — a mikor hatalmában elbizakodva nem veszi észre azt — akkor csap össze feje felett a vihar, a midőn nem is várta, s remélt hosszú életét nagyon rövidre szabhatja az e most figyelembe sem vett tényező!

Az uralom mai kezelése okvetlenül oda tereli egész Európában az élőkét hogy rövid időn tudatára ébrednek annak, a mikor sok lesz mindenütt az eszközök, de kevés lesz a föld, s ekkor beáll a létért való küzdelem, mikor az éhség maga vadságában húst — húst kiált, ezen kiáltás megrázkódtatja az egész világot! — Ez hamarabb bekövetkezhetik, mint azt az intéző-körök remélik.

Mit fog akkor tenni a mai vakságban szenvedő kormányzat!?

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Mosol és majd.

— A »Debreczen» eredeti tárczája. —

Ifju szivem hevíti szerelem . . .
Ajkamon egyre dal meg dal terem:
Kis angyalom mit érte éredek:
Kibeszeli csengő, bongó rimek.
Ha szép napunk majd alkonyatra száll
S fel-felmelegszünk mult sugárinál:
Mit szivem érez, rimbe nem rakom,
Megcsókollak: az lesz az én dalom,

Tassi Miklós.

Pataki emlékek.

— A »Debreczen» eredeti tárczája. —

Irta: **Kohányi Gyula.**

A mi kedves pataki vendégeink immár 48 órája apasztalgtják a muzsának alföldi szekhelyét külső és belső tekintetben egyaránt, — tegnap a Hortobágyot nézték meg, amelyet sok debreczeni ember is csak a Petőfi dalaiból és a Kuthy Lajos Alföldi

rejtelmekben ismer, de maga még nem vette magának soha azt a fáradságot, hogy ki is menjen oda, pedig egy pár esztendeje már csak 50 krajczárba kerül.

Ez alatt a 48 óra alatt igen sok dolog vésődik be a fiatal lélekbe, amelynek megmarad örökre az emléke*), ugy gondoltuk azonban, hogy a nyomatott betűvel is segítünk rajtuk s lehetőleg hiven kívánjuk megörökíteni ezt a 48 órát mai számunkban, vigyük el Patakra örök emlékül. Azonban hisszük, hogy ez a mai számunk nemcsak a patakiaknak, hanem a debreczenieknek is kedves emlékül marad s azért nem tartom feleslegnek, ha én, a volt pataki-diák cserében azért a sok kalauzolásért, amelyben Debreczen ifjusága az utódaimat e szép és nagy városban részesítette, Sárospatakkal s a pataki diákelet néhány emlékezetesebb eseményével ismertetem meg a debreczenieket.

Sárospatak két község, valaha két bírása is volt, ma annyi a különbség, hogy Nagy-Patakon laknak és tanulnak a diákok, Kis-Patakra pedig átjárnak a Bodrog hídján — tengerit hántani. Mi legalább így tettünk.

*) Nagy örömmel vennék, ha valamelyik jó pennájú ifju kipihenvén otthon a fáradsalmait — mintegy e cikk viszonzása képen — a Debreczenben leírná azokat!

Szerk.

Tudvalevő, hogy a magyar nép a nagyközségeket mezővárosnak nevezi, hiába rendel más a törvény. Így van ez a két Patakkal is, hiába egyesítették őket törvényesen, Kis-Patak megmaradt falunak, Nagypatak pedig a város, — igaz hogy nem nagy, nem is kulcsos, — de lehetne az is.

Örsége van jó: a diákság. Vára is van, s a pataki diák bizonyára nem oka, hogy német lakik benne, pedig Rákóczy nevét viseli, az ő dicsőségüket hirdeti. A bécsi nép 48-ban pár óra alatt tanulta meg a barrikádozás és a falak mászását; a pataki diák egy-egyig vártüzérnek készül (bizonyára azért nem mernek agyut adni a magyarnak!) ott vannak hozzá az ódon várfalak, a melyek immár százados fáknak szolgálnak talapzatul s mikor a német megengedi, hogy a kertjébe járjon a diák, mindennap felmászik 2-3 fű a várfalon s nem kerüli meg, mint más ember teszi, hogy feljusson a magasba. A vár falát és az egész várost a Bodrog mossa, mely itt már egészen nagy folyó számba megy s ezért bizony nem egy nagytermett pataki diák lelte már benne halálát. A helyzet e tekintetben különösen az új szabályozás óta veszedelmes mert roppant meg van mélyítve a folyó, azonban néhány éve már rendes uszoda áll a diákság használatára, a melyben minden hé-

Sárospatakiak Debreczenben.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 24.

Nagy ünnepe van a magyar kálvinista világnak; a sárospataki és debreczeni főiskola kibékült egymással. Nagy szó ez.

Hiszen alig két éve csak, hogy adáz küzdelem folyt a két iskola iránya felett, abból az alkalmából, hogy a debreczeni ev. ref. egyház híveinek többsége Mitrovics Gyulát óhajtotta a K. T. ó t h Mihály örökében látni. Megrágalmazták akkor egyesek az egész pataki iskolát s szinte azt hittük, sohasem lesz ez a két testvérintezet ezután jó viszonyban egymással.

S im, a pataki iskola megbocsátott, elhozta ifjait, hogy tanuljanak a magyar kálvinisták birodalmának székvárosában hitbuzgóságot, a legmagyarabb városban hazafiságot, az alföldnek végtelen térségén telkesedést a nagy, a nemes, a végtelen iránt.

S a debreczeni főiskola is megértette a testvéri szót: a nyújtott baráti jobb elfeledtetett vele gyűlölséget, viszályt, elvi különbségeket, csak azt látta, azt érezte, hozzánk jönnek a mi véreink s felbuzdult a lélek, úgy fogadta őket, mint talán még sehol soha, diákokat nem fogadtak, akik csak látogatoba mentek valahová . . .

S az iskola, a tanárság érzelmeiből kivette a maga részét mindkettőnek az ifjúsága is, mint szónokuk mondta, a patakiak elkezdtek vizsgálni sziveiket s úgy találták, hogy azokban nincs harag, nincs gyűlölség — s miért is volna! — a debreczeniek ellen: meglátogatják tehát Debreczont s megkérdik az itteniektől: miért ne lehetnénk mi egymásnak szerető testvérei?!

A feleletet megkapták még a kérdés előtt, mikor kivonult eljűk az ifjúság a va-

vasuthoz, örömmujongás közt kísérte be őket s körülvette a szeretet minden jelével . . .

S a patakiak örvendetesen tapasztalták, hogy ha valahol, úgy nálunk Debreczenben igaz a J ó k a i mondása: akit mi szeretünk meg van az szeretve!

Mert ime, alig hogy kipihenték az ut fardalmait s költötték el az első ebédet: A tisztántuli ev. ref. egyházkerület ősz püspöke, egy millió magyar reformátusnak igazi Ároni lelkipásztora s a debreczeni ev. ref. egyház és iskola gondnoka s egyszersmind az egész nagy, hatalmas Debreczen sz. kir. város polgármestere megjelentek a főiskolában, hogy diszes allásuknak és egyéni sulyuknak szétterjedő egész tisztességével öntve el a termet, ahol megjelentek, üdvözöljék és szívesen lássák a pataki főiskola tanárait és tanulóit.

Szép volt ez az ünnepség nagyon s ami fő, igaz volt, hatott, emelt, buzdított, — mert a lélekből fakadt. A magyar kálvinistaság egyesülése volt ez az ellen a nemzetközi irány ellen, mely egyrészt a kath. ultramontanok, másrészt épen a kálvinizmus igazi szellemét megtagadó nemzetközi peitista próféták törekvéseiben fenyegeti a magyar vallás s belső konszolidációját s hajta a felekezeti elkülönülést és a szocializmus féle.

A magyar nemzeti kulturának érdekét képviselő magyar hírlapirodalom előtt nincsenek felekezetek, egy formán kedves nekünk mindenki, aki magyar és nemzeti s egyformán ellenfelünk, aki közmopolita, bármilyen valláson légyen is.

Ebből a szempontból tekintjük e hasábkon ezt a testvéri ölekezést is. Ismerjük mindkét iskolát és szeretjük mindkettőnek magyar szellemét s örömmel szemléltük nemes vetélkedésüket. De még nagyobb az örömünk ma, mikor azt látjuk, hogy a küzdelemre, a közös harcra a nemzeti törekvéseket sutba

dobók, félvállról tekintők ellen szövetségre lépnek mindenben, ami bennük közös, a magyarságban, a hazafiságban és a kálvinistaságban.

Éljen Sárospatak, éljen Debreczen!

A sárospataki diákoknak debreczeni látogatásáról tudósítunk a következőket jelentik:

Az ünnepies fogadás.

Mint már szombati lapunkban megírtuk, a sárospataki theologus ifjúságnak mintegy 40 tagja tanárai kíséretében Debreczenbe érkezett tanulmányutrá s a vasutnál őket a debreczeni főiskola tanári kara és ifjúsága fogadta.

A tanári kar és az iskolai hatóság azonban nem elégedett meg ezzel az improvizált fogadtatással, hanem du, 3 órakor miután a főiskolai tápintézetben magyar ebédet látta el az ifjakat, ünnepi fogadtatást rendezett tiszteletükre.

Ugyanis a főiskola disztermében gyűjtötte C s i k y Lajos theod. dékan a vendég ifjakat, valamint a debreczeni főiskola növendékeit.

A zöld elnöki asztalt K i s s Áron püspök, kit beleptekor harsány éljenzessel és felállással üdvözölt a gyülekezet, S i m o n f y kir. tan. polgármester s a debreczeni ev. ref. egyház és a főiskola gondnoka továbbá S a s s Béla akad., D ó c z y Imre főgimn. és K o v á c s Lajos tanítéképzési igazgatók, valamint C s i k y Lajos theol. és dr. B a c o n i Lajos a jogakadémia dékánja foglaltak el. Az elnöki asztaltól jobbra a karzatban álló asztalok előtt a sárospataki tanárok, R a d á c s y György theol. tanár, akad. igazgató, dr. Z s i n d e l y István és dr. F i n k e y Ferencz jogi és dr. R á c z Lajos főgimn. tanárok foglaltak helyet, a hosszabban a főbejárattól a karzatig futó székeken a sárospataki diákok ültek, a baloldalon ugyanily rendben a debreczeni főiskola tanárai és tanulóik foglaltak helyet.

Ott láttuk J o ó István középisk. felügyelőt, dr. B a r t h a Béla, S i n k a Sándor, Sz. S z a b ó József, T ö r ö k Pé-

ten kétszer az alsó osztályok hivatalosan is fürdenek. Kelet felé a város határa teljesen sik a Bodroghközön keresztülnyulik a Tiszáig, nyugat, észak és dél felé pedig az Eperjes tokaji hegylánc ormai környezik. Kiranduló hely van tehát elég, hiszen köztük van a Tompa megénekelte híres Pogánykut is de erről majd később, maradjunk a városban, a hol a már említett park mellett a gyönyörű nagy iskolakert teszi kellemessé a tartózkodást — mindjárt a főiskolával szemben.

Az iskola épülete természetesen nincs olyan inpozans terjedelmű, mint a debreczeni s épen azért a diák szobákat lassanként majdnem teljesen más célra foglalták le a fokozódó igények, de némi kis pótlással még sokkal több tanuló is el fog férni benne, mint a mostaniak száma.

De nem epen ezekről a dolgokról akarok én itten beszélni, ezek olyanok, a melyeket egy 24 óra alatt mind meg lehet ismerni s bizonyosra veszem, hogy a debreczeni diákság visszaadja a patakiak mostani látogatását s akkor megismeri valamennyit.

En néhány szóval a szellemet szeretném lefesteni abban a bodroghparti Athenében, s ne vegyék rossz néven, ha kissé szubjektív leszek, hiába, nem tudom megtagadni, bármennyire hozzá vagyok is növe az Alföldhöz hiszen ott ringott a bölösöm? szabolcsi homokban — hogy pataki diák voltam s ba nem lesz elég változatos a kép, a melyet róla festek, tulajdonítsák annak, hogy nagyon szeretem, valamennyit, szívesen időzők velük együtt, s telik a lap, kiszorul a többi.

Üres órámban — hála Isten! nem sokkal dicsekedhetem — elfog engem is az emlékezés vagyis, eltárad lelkem a hegyek közé, hol néhány esztendővel ezelőtti szede-

gettük kis gimnázista társaimmal az őszi körcsint, rugtuk a vörös krétát a tóba, melynek medrét a bányász alkotá. Körültünk zugták már az erdő fái a hervadás dalait s hintették a kapavagással még meg nem szelvénytelenített szűz földre a téli álom első szemfedelét.

Mi azonban nem gondoltunk ennek látán a másodikra, melyet hótakarónak hív a földmivelő, játszottunk, kergetőztünk a tó partján, örülve, hogy kiszabadultunk egy déutánra az őz kollégium falai közül. Az erdő szomszédságában szőlőlevelet zörgetett a szel, néha-néha óvatos pásztorleptek ütődtek meg a gyermekhad fület s a mint odanéztünk, az alföld szőlőitei meglepetve vettek kérdő pilantásokat a hegyaljakra: mit jelent az, hogy a pásztor kosarának fele földdel van megtöltve s csak a másik felébe szedi a szőlőt.

Azt, felett gunyolódva az e téren tapasztalt sereg, hogy az ő l á b n y o m á t t i f e l n e h a s z n á l j a t o k a szőlőlopásra; nem látjátok, hogy maga után hanyja a földet, melylyel eltünteti a corpus delictum, a szőlőszedés biztos kalauzát.

— Így tetek a Hegyalján — ezelőtt. Azonban épen ebben az időben lépett fel a rettenő kis bogar, mely sárga himporral lepte be a szőlő gyökerét s azóta pusztává tette a kupos hegyeket; — nincs már szükség az óvatos pásztorra, minden tolvaj tudja a regulát: »Ahol nincs, ott ne keress!»

Különös a nép fantáziája. Az egész környék lakossága, beleértve a pataki diákságot is, mely hazulról hozta érzelmeit az iskolába összekapcsolta a fillokszeracsapást az eszlári esettel s kimondta a szentenciát: a zsidók hozták a pusztulást a szőlőre s bottal, vas-

villával, alávaló szitkokkal és csufnevekkel veriék el az állam biztosait, kik megakartak győződni, melyek szőlőtablett kell zár alá venni . . .

Mi, pataki mendkások, nem akadunk fillokszerabiztosokra és bár azt az egy pár zsidógyereket, akik köztünk voltak, ha más-különbem nem találtunk bennük kivetni valót, szeretjük s azokat sem bántottuk, akik tartózkodók voltak — talán velük született dac folytán — velünk szemben: mégis követünk apaink példáját és ha ki nem randulhatunk a Királyhegyre, — z s i d ó ü t é s r e aduk magunkat. Nem volt nagyobb élvezetünk nekünk, eszlárvidéki, szabolcsi fiuknak, mintha lóvá tehetük a zsidót. S főlényünk érzetében nem türtük, hogy haragudhassanak csinyeinkért; ha megtuk, bármi uton, hogy nemtetszést kifejeztesse eljárásunk fölött: menthetetlenül közezésre volt eléve.

Ime a diákélet egyik eklatáns példája. 1882. tavaszán egyszer a délutáni vonatról vagy harmincz lengyel zsidó szállt le. A mendkások serege, mely mindig ellepi a pályaudvart és környékét, éktelen zikzenével fogadta s kísérte az iskolakertig, melynek sugarutja még nem volt akkor megnyitva s csak az árka mellett vezető uton lehetett bejutni a városba.

Egy ideig csak türték a vendégek a furcsa fogadtatást; azonban végre is kifakadtak s szitkozódni kezdtek, egyik-másik ülleget sem sajnálván a kíséret apróbb s ügytelenebb tagjaitól.

Felfort erre a gyermekesereg vére: megfordult s egyértelműleg berohant a szó szoros értelmében vett tüskén-bokron át az iskola kertjébe, ott magához véve a többieket megelőzte a zsidóságot, számbavéven, hogy ezen

ter, B a l o g h Ferencz, dr. N a g y Z-igmond, dr. K é r é s z y Zoltán, dr. P e c k ó Ernő, dr. E r d ő s József, F e r e n c z y Gyula, dr. H e l l e Károly, K a r o i Sándor, K. K i s s József stb. főiskolai tanárokat.

Amint az egybegyűlt közönség elhelyezkedett: felállott C s i k y Lajos theol. dékán s a következő beszédet mondta:

Csiky Lajos beszéde.

Csiky Lajos: Sárospatakról hozzánk a jött kedves vendégeink, Nagytiszteletű s tekintetes Tanárkar, Nemes tanuló ifjuság!

A mit Sass Béa debreczeni ak. igazgató a va-utnál néhány szóval röviden célzott, hogy vissza kellene emékeztetnie századokra szállani, azért, hogy a mai napon történeteknek mását fölhalálja a történelemben, — a mit ő röviden jelzett engedje meg a mélyen Tisztelet közönség, hogy azt lényegében röviden elmondjam.

1671-ben Báthori Zsófia a reform. hitet római katolikus s a változtatott apostola nő a sárospataki főiskolát nehéz helyzetbe jutatta: elvettette attól minden vagyonát, szétűzte tanárait, tanuló ifjuságát és tanuló ifjuságát közzül a kisebbek hazamentek szülőik házába, a nagyobbak pedig Pósházy és Buzinkay vezetésével átjöttek ide Debreczenbe, ahol őket a debreczeni főiskola tanár karaszteretével de fájdalmas érzésekkel fogadta, hogy legyenek egygyé ezzel a főiskolával, hogy legyenek ennek a főiskolának tagjai: Ez 1671-ben vagy 1672-ben több mint 200 évvel történt és akkor a sárospataki tanárok és tanuló ifjuság körül a nagyobbak itt töltötték mintegy fel esztendőtt abban az időben, mikor a hatalom és önkény a pápai reform. iskolát is megsemmisítette, mikor a debreczeni főiskola egyedül állott mint Magyarországi reform. iskolája megtörtlenül, megszűnés nélkül haladva folyton előre.

Azóta tehát több mint 200 esztendő telt el. Elmúltak a szomorú idők, a gyász nélkül a p j a i s e l m u l t a k é s m a napfény ragyog a mi egünkön. És ha akkor fájdalmas érzésekkel fogadták a debreczeni főiskolai tanárok a sárospataki főiskolai tanárokat, a debreczeni főiskola tanuló ifjusága

a sárospataki főiskola tanuló ifjuságát: mennyire megváltozott ma minden?! — Lengő zászló, hangos eljen szó, a szivekben öröm, az arcokon öröm ragyogás, ez az, a mi a 200 esztendővel ezelőtti esemény után a mai napon bekövetkezett, nagy főiskolai ünnepélyüknek a jellemvonása. Igenis, a mai napon ünnepet ül a debreczeni főiskola azért, hogy a testvér sárospataki főiskolának — melylyel lehet, hogy a régebbi időben elvi ellentétekben állottak — tanárkara s tanuló ifjusága eljött közénk, hozzánk, barátaikhoz, testvéreikhez. Ha van, a mi az akkori nagy ünnepélyt elváltatja a mai naptól, az, hogy akkor Mártrafalvi György a magyarországi reform. egyházak legnagyobb tanára üdvözölhette a sárospataki testvéreket, ma nekem, az én igénytelen személyemnek jutott a szerencse, hogy a debreczeni főiskola teljes tanárkarának nevében, de mert teológusok jöttek mint teológiai akadémiai dékán a teológia akadémia nevében is üdvözölhessem a mi kedves vendégeinket azzal a szível, hogy leszállottak a Bodrog partjairól a mi sík föld nyíltságát jelent, nyílt szívvel őszin e örömmel fogadjuk önöket.

Lesz alkalmuk holnap kimenni a nagy Hortobágyra, hol minden szabadságot lehel, minden azt mutatja, a mi nép, a mi a maga egyszerűségében is ragyogó. Ezt itt is főiskolánk, városunk vendégei önök és ha szabad mondanom, mikor megjelent a fő isztéletű és mélt. püspök K i s s Aron (Hoszantartó eljenzés), ha megjelent az önök fogadására Debreczen város polgármestere (eljenzés) kir. tan. Nagys. S i m o n f y Imre ha itt vannak a főiskolának igazgatói és dékánjai és tanárkara jó nagy részben, ha itt van az akadémiai tanuló ifjuság, minden azért van hogy önöket igazán szívük szerint üdvözöljék s mondják, azt a hev igénytelen személyem ajkaival, Isten hozta, szívesen fogadjuk, érezzék magukat itthon a mi körünkben (Lelkes eljenzés).

A nagy hatást tett beszéd után N a g y Sándor főiskolai szenior lépett ki a hallgatók sorából s a következő szavakkal üdvözölte a vendég ifjakat:

N a g y Sándor: Akadémiai, közelebből pedig teológiai ifjuságunk meleg kebelével, szívvel vidámsággal, benső meglegedéssel,

lelki élvezettel személi önöket — kedves collegánk — alma materünk falai között.

Az igaz érdeklődésnek legkisebb tanujelei parányi mozzanatai is gyönyörrel dobogtatják meg szívünket, hogyne jöttek volna hat örömebe ringató rezgésbe ifju lelkünknek érzékeny hurjai, midőn ily nagy szerencse szállt reánk. E kedves meglepetés megindít és lelkesít bennünket, s vérünk sokkal melegebb, sem mint azt a maga egész nagyszerűségében ne tudná méltányolni.

Oh mindig kedvesek n távolból hirtelenül megjelenő testvéreink lábait, mert azok szeretettel, békességgel vannak fölszarazva, s nyomukban mindenütt jó hír fakad, s azt az örömet, melyet akkor érzünk ha a rokont saját személyében tisztelhetjük, saját orcájában becsülhetjük, azt az ö r ö m ö t n e m p ó t o l h a t j a k i s e m m i m á s — neme az érzékesnek. Azt a szellemi rokonságot, melyben a lélek szerint most találkozó két főiskolánk, a nemzeti szeplőtlen tendenciáknak eme hűséges ápolói, leghatalmasabb oszlopai, a szépért, nagyért, igazért, nemesért jóélt lángoló lelkesedés gyujtásában elvitat-hatalanul első rangú szerepet vívó protestantizmusnak megdönthetetlen védőbástyái, a magyar nemzeti művelődésnek nélkülözhetetlen irányítói állanak egymással — azt a szellemi rokonságot fényesen állítja elibénk és pecsételt meg ez a kedves alkalom, az önök által tett lépés, s szorossabbra fűzi azt az édes köteleket, a melyhez annál öntudatosabban kell ragaszkodni mindenik részről, mivel elszigeteltebben áll az általunk képviselt irány.

Épenezért e látogatásuk nekünk végtelen örömeink forrása, hisz belőle a melegebb érdeklődésnek, rokonszenvennek, bizalomnak, szeretetnek élő s üdítő vizeit csörgedeznek felénk, melyeknek elementáris erővel való megnyilatkozása miként most úgy mindenkor képes lesz a távolság által közbeesett falak válaszában lerombolására. Vajha az ebből fakadó vidámság avagy annak csak emlékeztetése is minél többször megdobogtatná szívünket s az életemben majd egész súlyával jelentőséggel, hátrányaival és előnyeivel, árny és fénylődalával vállainkra nehezedő közös nemes hivatásnak közös főlemelő missiónak már most

az uton a különféle nagyságú köveknek ezrei hanyódtak.

Felhangzott a csatakiáltás: »E-zlárra!« s megkezdődött a furcsa háború. Gyorsan akadtak fő-és alvezérek, kiknek parancsára feltétlenül hallgatott a tömeg s alig néhány perc múlva fejét vesztve futott a zsidóság vissza az uton, amelyen jött. Az állomás előtt a jobb szárnynak kanyarodást parancsolt a vezér s csatarendben kísérte, akarom mondani, üldözte a mendikátus a megremülten repülő pajeczeket és kaftánokat a balfelől, egy pár holdnyi területen, valami félben maradt építkezés folytán, — égnek állott romokba.

Itt öröket állított minden fal mentén a győztes hadsereg, hogy foglyai valamiképen meg ne szökhessenek; a kirendelt őrség becsületlenül hivatalának: nem szökött meg sem kívülről, sem belülről senki egész estig; ekkor azonban meglepetve vették észre, hogy nem feiváltásra, hanem a béke jelével (értsd: ijedt arccsal) közelednek barataik s a jelszó többé nem a k i é h e z t e t é s, hanem a s z a b a d o n b o c s á t á s volt.

A mendikánsoknak ugyanis a futás és harc közben arra is volt idejük, hogy elhatározzák, miszerint foglyaikat kiéheztetik, a városba be nem eresztik s legfeljebb annyit kegyben részesítik, hogy éj idején valamelyik vonattal a várost elhagyhassák.

Mindezt nagyon könnyen elhatározhaták nem kellett sokáig vitafozniok: hallottak már ok is valamit K l a p k a komáromi kapujáról (»Klapka feladta, Görgei eladta stb.«)

Azonban sereg tervez, egyes végez. Akadt a harcosok között egy pár legényke, a ki nehezen tudta begyében tartani a dicsőséget s

még a délután folyamán a tanárság és az igazgató felébe jutott a hőstett. De nem azért diák a diák kivált ha pataki, hogy a tanári kar szandekáról előbb ne értesüljön, mint tényleg elhatározta: nyilvánossá lett tehát, hogy az őrséget a pedellussal elakarják fogatni. Már pedig nem a büntetés, mert attól nem felt a valódi mendikáns, hanem az volt a legnagyobb szűgyen, ha a »kopó« kezébe kerülünk. Így hívta a diák humor a pedellust, hivatalos néven háznagyot, mert költlessége volt nemcsak kifürkészni, hogy melyik diák vétett az iskolai fejelem ellen, de meg is fogta a mendikáns, ha a keze ügyébe került.

Ez azonban általában sem volt könnyű dolog, a szóban forgó ur részéről pedig különösen. Ki is fogott rajta a mendikátus mindenütt; ha már messziről látta, ugatott utána minden gyerek: a jeles rendűtől a bugdacosolig; széltében szavalták a híres verset melyet pár évvel előbb csinált egy poétás teologus diák:

»Nem türjük tovább az igát:
Agyon koppintjuk Janigát!«

Nagy lett volna tehát a szűgyen, ha megfogja az őrséget, melylyel szolidáris volt minden valmirevaló mendikáns, azért jobbnak látták visszavonulni a küzdőtérrel s ujára bocsátani az Eszlárra kívánt békés karavánt.

— Mivel »Magyar Allam«-ék kegyelméből ide s tova ujra aktuális már az antiszemizmus: nem volt talán felesleges előadni ezt a — mondhatni utolsó »diák stiklit«, legalább ez is mutatja, milyen okok születtek ezelőtt egy évtizeddel.

Utolsó diák stikli, mondom, vagy közel utolsó, mert 1 évvel később már életbe lépett a középiskolai törvény s ezzel talán örökre lezáródott a diák romantika, eltűntek a valóságból úgy a zsidóütések, mint a kapu elemelések, melyek sok szegény diák szóját melegítették volt be; sőt eltűntek azok a kirándulások is, melyek tavasszal ibolya, ősszel kökörcsinszedés ürügye alatt oly sok napfényes vasárnapon keletkeztek s mentül kevesebb v i r á g g a l, de annál több jókedvvel végződtek.

Lefoglalta az új tanrendszer a gimnázista minden idejét, sőt mivel megszűnt a maximális életkor, melyben a fiú az első osztályba felvehető, kettős terhet rótt a mindinkább gyöngülő vállakra.

A szabad élethez, futkározáshoz szokott gyermeket heti 25—30 órán az iskolai, ugyanannyin át a tanuló »zoba asztalához« köti s ez meg van osztva délelőttre és délutánra, magyarul kimondva pedig: elfoglalja az egész napját.

Az órák száma az osztályokéval növekszik, a szakrendszer elkábitja a tanárokat, egyik se gondol arra, hogy a gyermeknek más tárgyat is kell tanulnia, mint az övét és tanítják k ö n y v b ő l a t e r m é s z e t e t.

Ne féljenek az intező körök attól, hogy hogy a középiskola mai, 20 éven alul levő tanulóit a fentebb vázoltéhoz hasonló bravuroz hadjáratokat fognak véghez vinni: nincs meg ma annak a bacillusa a levegőben; azért adják vissza a tanulóknak az erdők és mezők éltető illatát, a mint megkezdtek visszaadni a tél örömeit a korcsolyapályákon.

Mert hiszen, ha megtörténik is olyan dolog, mint az a másik, a melyet elbeszélni

jó előre komoly megfontolást sürgető szózata lang betűkkel vésné be keblünkbe a lelkek boldogságának munkálásában reánk váró nagy feladatok minél sikeresebb megközelítésére, megoldására egyedül vezethető összetartozandóságra való igaz törekvés megszentelő kötelezettségének tudatát,

Vajha a kedves benyomásokat állandóan, feltett kincsként megtudnók őrizni, vajha oly emlékek birtokába jutnánk rövid együttléttünk alatt, a melyek a nagy világban osztályrészekül jutandó élet kellemetlenségeit is képernek lennének meg meg fűszerezni, vajha az eltöltött kedves idők derűjétől minél több szívben kinyílnék a barátságok a biztos gyümölcsöt magában éejlő vonzó virága. Vajha szerény körökben való utaik lennének megelégedésnek utai, és minden ösvényük békesség. (Élénk éljenzés.)

Általános érdeklődés közt állt most fe R a d á c s i György s remek beszédet mondott:

N a g y Béla IV. theol. sárospataki ifju szívélyes meleg szavakban köszönte meg a szíves fogadtatást.

Azt hitte mindenki, hogy ezzel a szép ünnep véget ért, mikor egyszerre csak e lelkes hangulat hatása alatt előállott dr. B a r t h a Béla s szép beszédet mondott.

A dijak kiosztása után az egész tornacsoport elvonult a versenybírók előtt s ment uzonnázni a Dobosba, hogy kissé megpihessen valamennyien vígan rugmassák a port a felsőbb leányiskola majálisán.

Kitánczolván pedig magukat, vendégeidk tegnap reggel fel 5 órakor a Hortobágyra rándultak ki, amely részéből ittletünknek lapunk más helyén számol be tudósítónk.

Térszűke miatt a többi szombati beszédek közlését holnapra kell halasztanunk, ezért t. olvasóinktól bocsánatot kérünk.

kívánok, bizonyára nem a rosszakarat s nem a rakoncziatlanság az oka.

Ugyanabban az évben, de jóval előbb, mert hiszen még ibolyának híre sem volt, nem voltunk később, mint márcz. 10—15-ike körül, egy szépen ragyogó vasárnap délután felszedelőzködött a diákság s megindult a Király hegyre ibolyázni. Voltunk legalább 200-an, akademistától konyagistáig vegyesen. Ki is értünk szépen s letelepedtünk e tő körül, mikor meggyőződünk róla, hogy ibolyát haszaltalan keresnénk. Három hegy környezi ezt a tavat, az egyiknek oldalát megbontotta a pataki fazekesség a veres agyagért, a másik, a Királyhegy, teljes meredekséggel s aprócsaprő bokrokkal borítva veti árnyékát a vízbe. — Val melyiknek eszébe jut, hogy fel kellene mászni a Királyhegy ormára itt mindjárt rövid uton. A pataki diáknak az ilyet nem kell kétszer mondani: épen ez a készség, ez az ötletes, bohémvérére valló természet különbözőt meg őket minden mástól, benne van ez ott a levegőben, az iskola szellemében, mely minden téren az önállóságot és a szabadságot hirdeti — egyszerre 40—50 ifju csüngött a Királyhegy bokrain, a többiek utánuk. Mászott már legalább a fele, kicsinyek és nagyok vegyesen, mikor vagy 10 méter magasból egy II. gimnázista — eltörvén a kapaszkodásra használt galy — teljes gyorsasággal gurult lefele. A kik még lenn voltak, ijedten néztek egymásra s hogy a többieket meg ne ijesszék, teljes rendben igyekeztek a hanyathomlok bukót feltartóztatni, mert a meredekség egészen a mély vizig tartott: ha odaig meg nem fogjuk, veszve van... sikerült.

A józan ész diktálta most már a még el nem indultaknak, hogy a kerülő uton jussanak f l társaikhoz és ne kísértésék tovább

A zárszámadás.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 24.

S z a b ó József főszámvevő teljesen elkészült Debreczen város házipénztárának az 1896 évről előterjesztendő zárszámadásával s azt 235 oldalnyi terjedelemben kinyomtatták.

A zárszámadás ele rövid jelentést irt a főszámvevő, de ebből is tudomást szerezhettünk szomorú pénzügyi viszonyainkról s meggyőződhetünk a baj okairól, mely nem áll másban, mint abban, hogy az osztrák magyar banktól egyezben felvett 50,000 frt, másizben fölvelt 500,000 frt és ismét máskor fölvelt 2,600,000 frt nagy kölcsönökből már évek óta más kiadások fedezésére fordítottak nagy összegeket, így tehát nem azokra czélokra fizettek, a melyekre felvették.

A főszámvevő különben ígéretet tesz, hogy a nagy kölcsönről s annak hova lett fordításáról s a különbözethek miként leendő elintézésére külön jelentést terjeszt a tanács elé.

Egyébként pedig takarékosagra hívja fel a várost, s különösen oly kiadásoktól óvja azt, melyek még most nem elkerülhetetlenek, de a melyek a háztartást megbénítják.

A jelentést különben, miután már az zárszámadás főbb tételeit régebben közöltük, a következőkben ismertetjük:

Tekintetes Tanács!

Most már kinyomatva is beterjesztem sz. kir. Debreczen város házi pénztárának 1896. évről zárszámadását és az ezzel szorosán összefüggő, s a vagyoni mérleget feltüntető leltárt.

A számadás mellé csatolom a következő zárszámadási kivonatát, a nagyerdei fürdő, anyag- és termény, nyomda, ménes és cserép-téglagyár forgalmi kimutatását.

A házi pénztári zárszámadásból kitűnik, mikép az 1896. évben volt a rendes bevétel 984,035 frt 20 $\frac{1}{2}$ kr. a rendes kiadás 1,072,786 frt 49 $\frac{1}{2}$ kr., tehát a kiadás felülmulta — a b e v é t e l t 88,751 frt 29 kr a rendkívüli bevétel volt 671,409 frt 37 kr, a rendkívüli kiadás 604,427 frt 85 kr, tehát itt

is az eget. Ugy is volt, megindultunk felfelé a csapáson. Azonban még fel sem értünk, már a meredeket mászott vakmerő csapat a mi utunkon ijedten szalad lefele.

Mi baj, mi történt?!

— T . . . meggyújtotta a hegyet!

— Lehetetlen! Borzasztó! s más efféle kiáltások törtek ki.

— Ne kiabáljatok, de fussatok! s mi futottunk, tulajdonképen csak otthon tudva meg, hogy mi történt. Egy IV. gimnázista egyszerű megdöglőn játékból meggyújtotta a hegytetőt a szaraz avart, az gyorsan elterjedt, letaposni lehetetlen volt, belekapott a még ki nem zöldült fákba s a diákság annyira megrémült, hogy nem tudott egyebet tenni a futásnál. Alig maradt ott egy pár nagy diák, akik — szerencsére — épen a közelben vadászó egyik tanár segítségével lokalizálták aztán a tüzet, de mégis tett vagy 40 forintot érő kárt; — ennyit kellett a fiu atyjának fizetnie.

Ez az eset arra indította a tanárságot, hogy — nagyon helyesen — [nem a kirándulásokot szüntette be, hanem tanár felügyelet alá helyezte azokat. S csakugyan, azóta nagyon sok üdvös hatása tapasztalható a dolognak. A tanulmányi kirándulások mind szélesebb és szélesebb mérvet öltöttek s végre — mint R a d á c s i G y ö r g y igazgató tegnapelőtt olyan szépen kifejtette, ma már pótolják a p a t a k i diákság számára a szupplikációkat.

A rokonlélek és gondolkodás melegségével kívánom a hozzánk fáradt pataki diákságnak, hogy legyen ez a szupplikációjuk egész életüknek egyik szép emléke.

megtakarítás mutatkoznék 66,981 frt 52 kr, amde midőn ez javunkra látszik mutatkozni, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a rendkívüli költségvetés XXII. tétele alatt (38 lap) az osztrák magyar banktól 150,000 frt XXII. tétel alatt, nagy építkezésre előzőleg takarékpénztárba elhelyezett 168,431 frt 98 kr együtt 318,431 frt 98 krt veszünk fel és ezzel szemben kiadási XXII/16. rovat szerint (78 lap) csak 79,249 frt 18 krt helyeztünk el, tehát tulajdonképen elköltetett 239,182 frt 80 kr a nagy kölcsönből; ha ezen összeggel szembe állítjuk a kir. tábla építésére kiadott kiadási XXII/18. rovat 65,763 frt 37 kr, XXII/19. kózkórház építésre 764 frt 76 kr, XXII/20. honvéd laktanya építésre 2117 forint 12 kr, XXII/21. vágóhid építésre 22894 frt 59 kr, XXII/23. pavillon laktanya építésre 13857 frt 62 kr, XXII/24. elemi iskola építésre 897 frt 58 kr. Együtt 106,295 frt 4 krt és ezt levonva, mégis a nagy kölcsönből ezen évben is 132,887 frt 76 krt fordítottunk más kiadások fedezésére.

Egyébiránt ez nem új dolog már az 1893-ik évi zárszámadáshoz is csatolt jelentésemben rá mutattam azon körülményre, hogy az építkezésekre szánt nagy kölcsön fordítatik a kiadási többlet fedezésére.

Rá mutattam azon nem rendes körülményre az 1894-ik zárszámadáshoz csatolt jelentésemben is, a nélkül azonban, hogy akár az egyik, akár a másik jelentésem intézkedés tekintetéből elbirálás tárgyát képezte volna.

Most miután látom, hogy a baj növekedésben van, komoly intézkedés tekintetéből, a felvett kölcsönről és annak hova lett fordításáról, illetve miként lett felhasználásáról külön jelentést és igazolt kimutatást fogok előterjeszteni, s annak miként leendő elintézésére a tekintetes Tanács böles intézkedését kikérni.

A mi a rendes kiadásnál mutakozó 52,326 frt 82 $\frac{1}{2}$ kr. többlet kiadást illeti, legkevésbé sem csodálkozhatunk, ha megtekintve a zárszámadást, látjuk, hogy a VI. rovatnál (erdő) 25929 frt 63 kr. VIII. rovatnál (cserep és téglá) 29868 frt 93 kr. VII. rovatnál (építkezés), melybe a vágóhídi napi kiadások is befoglalhatnak 31716 frt 33 kr. (melyből magára a vágóhídi kiadásokra 21,516 frt 54 kr fordítottak XV. rovatnál (egyházak és iskolák 31945 frt 06 kr kiadási többlet mutatkozik, ez utóbbinál azonban megjegyezni kívánom, hogy ezen összeg a realskola fentartására több előző évekről adatott ki, a közoktatási kormány rendeltete folytán.

Mindenesetre nagyon kívánatos a takarékoság s talán óvakodni kellene olyan nagyobb kiadásoktól, melyek ez időszertint még nem elkerülhetetlenek, melyek azonban a háztartást megbénítják.

Becsatolom végül, szervezési szabályunk értemében a mult 1896 év végével megzúnt alapítványi pénztári hivatal XLVI alapítványi zárszámadását s forgalmi kimutatását.

Ezen pénztárnak összes vagyoni értéke volt 1895. év végével 1,732,215 frt 90 kr. 1896 év folyamán bevett 167,378 frt 41 kr együtt 1,901,594 frt 31 kr. az összes pénztárból 1896 év folyamán kifizetett 198,544 frt 58 kr m a r a d v á n y 1896 év végével 1,703,052 frt 73 kr.

Kelt Debreczenben, 1897 május 19.

Szabó József,
főszámvevő.

Ime így hangzanak S z a b ó József főszámvevőnek aggódo szavai.

Kíváncsiak vagyunk arra a külön jelentésre, mely az összeget megállapítja, hogy mennyit is költöttek el tehát a nagy kölcsönből más czélokra s honnan és miből gondolja azt a főszámvevő visszafizetni.

A zárszámadás mellé K o m l ó s s y Dezső, K o r n h o f f e r József és K o n o s Elek városi bizottsági tagok, mint a házipénztári és számvevőség elenőrzésére felügyelő bizottság tagjai külön jelentést is terjesztettek elő, melyben elmondják, hogy a zárszámadást május hó 6—22-ig átvizsgálták, a bevételi és kiadási főkönyveket tételről-tételre átnézték s a pénztári naplók megfelelő tételeivel összehasonlították. A vagyonteltárt, az összes forgalmi naplót átnézték.

Ennek alapján megállapították, hogy a zárszámadások, melyeknek összes bevétele 1.757.529 frt 56 $\frac{1}{2}$ kr, összkiadása 1.755.164 frt 73 $\frac{1}{2}$ kr, 2364 frt 83 kr pénztári maradvánnyal az eléjük terjesztett naplónak, fő és segéd könyveknek, okmányoknak és egyéb adatoknak megfelelőleg helyesen vannak összeállítva.

Jelentenek továbbá a régebbi utasításokra nézve is.

A zárszámadás bevételeinek a költségvetéssel való összevetésénél azt találták, folytatja tovább jelentés, hogy a rendes bevételekre az 1896 évi költségvetésben előirányoztatott 1.001.197 frt 30 kr a folyó évben előírt bevételek pedig volt 984.265 frt 21 $\frac{1}{2}$ ké. e szerint a tényleges eredmény kevesebb lett 16.932 frt 08 $\frac{1}{2}$ krral. Ellenben a rendes kiadásoknál az előirányozott 1.001.683 frt 74 krt a tényleges 1.037.077 frt 98 $\frac{1}{2}$ kr kiadás 35.394 frt 24 $\frac{1}{2}$ krral túlhaladta, a mely a fenti 16.932 frt 08 $\frac{1}{2}$ kr bevételi kevesebbséggel együtt összesen 52.326 frt 33 krral oly költségvetési hiány mutatkozik, mely összeg nagyon is felhívja a gondos figyelmet arra nézve, hogy Debreczen város tekintélyes vagyona alig valami hasznót hozó egyrészesének eredményes jövedelmezőbbé tétele, más oldalról a kiadások minden ágában a szigorú takarékoság elve komoly megfontolás tárgyává tétessék és valóságban is keresztülvitessék.

Végül a jelentés arra hívja fel a tanácsot, hogy a város több rendbeli vállalatának és intézményeinek számadására kötelezett közzézi hamarabb terjeszték be, hogy nekik és a bizottságnak több idejük jusson behatóan tanulmányozni a zárszámadást.

Ezekután javasolja a bizottság a zárszámadások jóváhagyását s a felmentvénynek úgy a házipénztár, mint a számvevőség részére való megoldását,

Ujdonságok.

* A közgyűlés előkészítése. A folyó hó 28-án, pénteken délelőtt 9 órakor tartandó városi közgyűlés tárgysorozatát a ma délelőtt 1 $\frac{1}{2}$ órák a városháza nagy termében gróf D e g e n f e l d József főispán elnöke alatt tartott teljes tanácsülésen állapították meg véglegesen s az eddig még tanácsi előterjesztést nem nyert ügyeket látták el javaslatokkal. A közgyűlésnek számos igen fontos tárgya lesz, közöttük az 1896 évi zárszámadás, melynek tárgyalásánál valószínűleg felszínre kerülnek azon vitás kérdések, melyeket egy hónap óta Debreczenben mindenki foglalkozik s melyek városunk jövedelmeinek szaporítását célozzák. A tárgysorozatot legközelebb egész terjedelmében közöljük.

* A sárospatakiak Debreczenben. A sárospataki tanárok és theológusok a mai napot a nagytemplom megtekintésével s D i c s ő f i József lelkész meghallgatásával kezdték, a délelőtti folyamán első sorban is tiszteletüket tették K i s s Áron püspöknél. ki válaszában szintén a kibékülés feletti örömet hangsúlyozta, azután megkoszorúzták a gályarabok emléket, majd a gazdasági tanintézetet, kereskedelmi akadémiát és főreáliskolát nézték meg, hol mindenütt az igazgatók fogadták és kalauzolták őket, majd a felsőbb leányiskolák helyiségeit nézték meg, hol Dóczy Gedeon és Kalocsa Róza fogadták őket, majd a Kossuth-utcai templomot nézték meg a tanárok pedig Dégenfeld József gr. főgondnok és főispánnál és Simonffy Imre kir. tan. polgármester és főgondnoknál tisztelegtek, délelben pedig a nag erdőn ebédeltek.

* A védhimlő oltás. B o c z k ó Samuel rendőrkapitány egy tegnap kibocsátott hirdetményben teszi közzé, hogy az eventként hivatalosan teljesítendő védhimlőoltás f. hó 23-án tegnap vette kezdetét, és pedig a Péterfi és Hatvan utcai város részekben lakókra nézve dr. B a l k á n y i Ede I-ső ker. orvosnak Nagy-Csapó utcai 335. sz. a. lakásán. A Piacz és Hatvan utcai városrészekben lakosokra nézve dr. K e n é z y Gyula I-ső ker. orvosnak Batthyányi utcai 2159. sz. a. lakásán. A Varga és Kossuth

utcai városrészekben lakókra nézve U j h á z y Károly III-dik kerületi orvosnak, Teleyk utcai 2166. sz. a. lakásán.

* A zárszámadás. A zárszámadást, mely a folyó hó 28-iki közgyűlésnek legfontosabb tárgya lesz s melyet lapunk más helyén ismertetünk, S z a b ó József főszámvevő már ellátta előterjesztéssel s a házipénztár éj számvevőség működését ellenőrző bizottság is készített mellé javaslatot. Ezt a tanács határozata e r t e l m é b e n a gazdasági szakszabadság vaszi először tárgyalás alá, azután a jog és pénzügyi bizottság s így kerül az a tanács utján a közgyűlés elé. A gazdasági szakszabadság K i r á l y Gyula gazd. tanácsnok elnöke alatt ma délután 3 órakor a városháza nagy termében tartandó ülésén tárgya a zárszámadást, a három tagu bizottság jelentésével együtt, míg ugyenne tárgyan a jog és pénzügyi bizottság holnap délután 3 órakor tart ülést V e c s e y Imre elnöke alatt.

* A sárospatakiak elutazása. A déli banket a nagyerdőn élénk részvétel mellett egész a késő délutánig tartott. Az első tosztot S a s s Bela mondta a sárospataki tanároknak, azután C s i k y Lajos az ifjakat köszöntötte fel. R a d á c s i György köszöntötte meg még az egyszer a szives vendéglátást s meghívta a debreczenieket Sárospatakra. Majd Ferenczy Gyula szolt s mégtöbb tósztt következett, fél négykor pedig valamennyien megindultak a vonathoz a helyi vasut külön kocsiján a hová az összes tanárok is kikisértek s érzékeny bucsut vettek az eltávozóktól — a viszontlátásra!

* Eljegyzés. Grosz Mór helybeli iparos eljegyezte Feierstein Róza kisasszonyt Pusztá Hosszuhátról.

Táviratok.

Népgyűlés a sajtószabadság érdekében.

Budapest, máj. 24. A Debr. ered. táv. A hirhede 16 § ellen tegnap Budapesten megtartott népgyűlés a legfényesebben sikerült. Budapest közönsége mint egy ember tiltakozott az ellen, hogy a sajtószabadságot béklyóba verő javaslat törvényne váljék. D. u. két órakor a Kálvin térről mintegy tizenöt ezer ember indult el a Kerepesi uton ki a városligetbe. — Az uton a munkások a munkás marseillet énekeltek.

A menet élén a képviselők, P ó s a Lajos és a szerkesztők meuték az utcán az ablakok telve voltak. B l a h á n é s H e g y i Aranka ablakai előtt ováció volt. — Az aréna előtti téren K o m j á t h y Bélát v á l a s z t o t á k meg elnöknek, — egyhangulag elfogadták a tiltakozó határozati javaslatot, P ó s a Lajos nagy hatással szavalt a versét, majd V e s z y József, Hock János és E ö t v ö s Károly beszéltek. A rendőrségnek semmi dolga sem akadt.

Kirándulás a Hortobágyra.

— Lódijazás és csikóverseny a Hortobágyon. — Debreczen, május 24.

Hejh szép is az a Hortobágy, a délibábos, tündöklő róna, a maga egyszerűségében, fenségségében és pompájában. Mikor a forró nap heve a levegőt áttüzesíti s mint tündéreképek jelennek meg a szem előtt a gulyák, ménesek vízben uszva tündöklősen.

Ezt az álmoképek hitt valóságát rengeteg ember ment megnézni tegnap a Hortobágyra. Városunk előkelőségei, köztük K i s s Áron püspök feleségével, gróf D e g e n f e l d József főispán, S i m o n f f y Imre, kir. tan. polgármester, J e k e l f a l u s y Lajos dandárparancsnok, bíró ezredes, C s i l a c s e r i őrnagy, S z u n y o g h Bertalan a debreczeni függetlenségi és 48-as Kossuth-pár elnöke, K e r t é s z János annak alelnöke, S z u n y o g h Sándor kir. tan. pénzügyigazgató, több főiskolai. sárospataki, főreáliskolai és ker. akadémia tanár, a városi tanácsnokok teljes számban, B o c z k ó Sámuel főkapitány, S t a h l Géza főmérnök,

a debreczeni gazdasági egyesület összes tagjai, a sárospataki diákok azonkívül snamosan egyesek és magánosok családjaikkal jöttek ki, úgy hogy összesen mintegy 600-an lehettek a Hortobágy vendégei. Azt hisszük, hogy ily nagy számú és itj. előkelő közönség egyszerre már rég nem volt a Hortobágyon.

Kár, hogy egy pár óra kivételével, a mig kint volt a társaság folyton szakadt az eső s már a csikós versenynél megeredtek az ég csatornái, úgy hogy a versenyek szakadó esőben folytak le, nem respektálva sem a jelenlevő notabilitásokat, sem a hölgyek fényes toilletjeit.

Mindazonáltal az egész kirándulás fényesen sikerült s mi gratulálunk a debreczeni gazdasági egyesületnek, mely ily fényessé tudta tenni azt a körülményt, hogy ő díjakat osztott ki azon gazdák között, kik tenyészképes kanczák és ménak ápolása és fejlesztése által érdemeket szereznek érre.

A debreczeni gazdasági egyesület meg tudta nyerni a maga számára a közönséget s ez kivált V á c z y Jánosnak, a gazd. egy. elnökének, S t e i n f e l d Mihálynak a lótenyésztési bizottság elnökének és K i r á l y Gyula gazdasági tanácsnoknak köszönhető, kik páratlan buzgalommal és fáradsággal működtek közre, hogy a lótenyésztés fejlesztésére és fontos körülmény minél nagyobb diszesebb közönség előtt folyjon le. Sikerült is nekik ünnepiessé és nagy jelentőségű mozzanattá tenni ezt s ebben áll az ő kiváló érdemük. Az egész program különben, kivéve az esőt, mely abba nem volt folvéve kitünően sikerült.

A közönség elé a látóvalók egész seerege toltult. A város gyönyörű ménlovai, melyeket M a r k o v i c s ménesmester vezetett elő, a város bikái, szüggulyája, a lódijazás, a csikóverseny. A Hortobágy egészen vásári képet nyújtott. Az érkezők diadalkapun mentek be a Hortobágyra több sátor volt felállítva, melyek ormán nemzetiszíniú lobogó lengett, fonatos sátrak, echós szekerek terület el a csárda előtt.

A közönség gyönyörködhetett a Hortobágy sajátosságaiban, pompájában. Ebéd után igen sok nézője akadt annak, hogy a hortobágyi csikósok, kik a délelőtti versenyen aranyakat nyertek, miképen mulatnak. Hallgathatta R i m ó c z y n a k, ennek az ujkori Tinódy Lantos Sebestyennek busongó, majd szilaj hortobágyi nótáit. — R i m ó c z y a természetből nyert tehetségénél fogva igen szépen hegedült a közönségnek s éneket is hozzá, de ha kell táncol is, amint azt már megirta J ó k a i Mór egyik bájos novellájában.

Legjobban találták magukat a sárospataki diákok. Szilaj jókedvűek megeredtek s a hortobágyi csárda rozoga falai csak úgy vízhangzottak nótáiktól, amint rágyújtottak :

Hortobágyi pusztán fuj a szél . . .

Vigan voltak egész nap, majd ebéd után tánczra perdtültek a csárdában, ugyancsak megforgatván a kint volt tüzes szemű, szép debreczeni leányokat.

Majd hogy a jókedv még nagyobb legyen, kedvük kerekedett a sárospatakiaknak számárra ülni. De a számár okos állat ám, belátta, hogy gunyt akarnak üzni belőle a patakiak s nyakrafőre hányta le őket a hátáról, nem kis gyönyörűségére a bukfenchezést szemlélő közönségnek.

A lódijazás és csikóverseny többi részletéről különben tudósítónk a következőket írja :

A Hortobágyon annyi ember és oly elegáns közönség nem volt még jelen. mint a mennyi tegnap, hogy megszemlélhessék a debreczeni gazdasági egyesület által rendezett lódijazást és csikós versenyt.

Már a hajnali rendes vonattal mintegy kétszázan érkeztek ki, azután igen sokan jöttek kocsikon Ujvárosról, Csegéről, Egyekről s a közeli községekből. A Debreczenből reggel 8 órakor iudult különvonat vitte azonban a tömeg zömét.

Mikor az állomásán a vonatról leszálltak,

lehetett csak látni, hogy mily elegáns közönség vette magának a faradtságot a Hortobágyra való kirándulásra. A jelenvolt asszonyok és leányok neveit a következőleg sikerült összeírni tudósítónknak:

A majdnem 600 főnyi közönség között ott voltak asszonyok: Steinfeld Mihályné, Kiss Áronné, Losonczy Almosné, Jekelfalussy tábornokné, Komlóssy Arthurné, Mayer Emilné, Berger Jenőné, Stah Gézáné, Koncz Ákosné, Sámly Beláné, Györfly Aladárné, dr. Fráter Imréné, Julek szazadoné, Szabó Antalné, Szepessy Antalné, özv. Király Józsefné, Steinaecker Sándorné, dr. Csikos Sándorné, Szathmáry Janosné, Faragó Miklósné, Kovács Jánosné, Rickl Antalné, dr. Finkei Ferenczné (Sárospatak), Szunyogh Sándorné, Szalay Józsefné, Sesztina Lajosné, özv. Nánássy Gáborné, Riedl Jánosné, Katz Ida, Ungváry Józsefné, Jobbágy Janosné, Jambor Jánosné, Csák Gyuláné (Egyek), Kukányi Lajosné (Egyek), dr. Kovács Albertné (Csege), Dankó Mihályné, Kardos Gézáné (Csege), Szabó Gáborné (Csege), Horvath Istvánné, Szabó Jánosné. Leányok: Auer Ilka (Hamburg), Losonczy Margit, Mayer Olga, Szepessy Gizella, Telegdy Szeréna, Steinaecker Viola, Szabó Gizella és Ionka, Pusztay Katika, Skorpa Olga, Király Róza és Juliska, Zsindely Etelka (Sárospatak), Szabó Juliska (Csege), Csák Ilonka (Csege), Buday Irma (Egyek), Rickl Pirooska, Kardos Jóna, stb.

A bíráló bizottság két csoportban foglalt helyet. Az első bíráló bizottság csoportjának elnöke Békessy László volt, tagjai voltak: Cseh János, Kneizei-Herdliczka főhadnagy, Muharossy János allatorvos, Király Gyula, Ferenczy Eek, id. Kertész János, Jóna István, Jancsóvic Jenő, Jobbágy János, Szathmáry János és Udvarhelyi Géza, ki mint jegyző is szerepelt. A második csoport elnöke Dalmy László volt, tagjai voltak: Faragó Miklós, Huttlész Kazmér, Szűcs Mihály, Friedl Emil, Király József, Jóna János, Szabó Sámuel, Polgári Balint, Axmann Gyula, Julek József szazados és mint jegyző Rácz Lajos funigált.

Mire a különvonat megérkezett a Hortobágyra, a bírálóbizottságok már megállapították kik lesznek kitüntetve díjakkal. Mikor a közönség a színhelyére ért, gróf Degenfeld József kiosztotta a díjakat.

Díjakat nyertek a következők: Csikóva elővezetett anyakanczákért első díjat 6 drb. aranyat Balogh Mihály; második díjat 4 drb. aranyat Németh Gábor; harmadik díjat 3 drb. aranyat Papp János; negyedik díjat 2 drb. aranyat Balogh István; ötödik díjat 1 drb. aranyat Szilágyi József; oklevéllel kitüntettek Banyai István, Jóna István, Papp János Axmann Gyula, Szathmáry Mihály. Hároméves kanczacikókért első díjat 5 drb. aranyat Uszó István; második díjat 3 drb. aranyat Hegedűs Ferencz; harmadik díjat 1 drb. aranyat Vásári István. Két éves kanczacikókért első díjat 5 drb. aranyat Cseh János; második díjat 3 drb. aranyat Györfly István; harmadik díjat 1 drb. aranyat Mike Ferencz. — Oklevelet nyertek: Örvényi Mihály, Vilmányi Imre Egyéves kanczacikókért első díjat 6 drb. aranyat Polgári József; második díjat 3 drb. aranyat Bagi József 1 drb. aranyat Strázsai György. Az egyéves méncsikók között abszolút értékűt nem találtak így a díjat nem adták ki.

A díjak kiosztása után a város gyönyörű ménesében gyönyörködött a közönség. A szebbnél szebb meneket Markovits ménesmester vezette elő a közönség nem is késet melegezőöknök és a dicséretnek kifejezést adni a kitűnő loápolásért Markovits ménes mester előtt.

Majd a versenyek vették kezdetüket. Az eső szemezni kezdett, de azért a közönség kitartott és sietett a hidon túl levő versenyter felé. Mire odaért az eső mind sűrűbben hullott alá, úgy hogy a versenyek szakadó esőben folytak le.

Nyergeetlen lovakon versenyeztek a pusztai fiai, mi nem mindennapi szép látványt nyújtott. A 2000 méteres síkverseny első díjat 5 drb. aranyat Fintó Elek; a második díjat 3 drb. aranyat Magyar György; a harmadik díjat 1 drb. aranyat Gyarmathy János csikós nyerte.

A vigaszversenyben az első díjat 3 drb. aranyat Finta Elek; a második díjat 1 drb. aranyat Balogh Imre csikós nyerte. Egyik érdekességét és mulatságát képezte a futtatásoknak a számverseny, melyben az első díjat 1 darab aranyat Zöld János juhász szamarával nyerte meg.

Mire a versenyek véget értek az eső is szünetelni kezdett és a közönség a csárda háta mögött felállított nagy ponyvasátorba vonult az étkezéshez. A sátor egyik végében foglaltak helyet a város vendégei, a sárospataki theológusok, kik között a legvidámabb hangulat uralkodott.

Jó, magyaros étek kerütek az asztalokra, természetesen arról nem tehetek, hogy 300 ember helyett 600-nak kellett ebéd, a mire nem voltak elkészülve s így bizony sokan éhesek maradtak. Az ebéd ideje alatt a társaság a legkedélyesebb hangulaton volt, mihez nagyban hozzájárult a Magyarfi fiúk kitűnő muzsikája.

A felköszöntők sem maradtak el. Steinfeld Mihály gróf Degenfeld József főispánra, Simonffy polgármester Váczy Jánost, Steinfeld Mihályt, és Király Gyulát elvette, Rickl Antal a közönségre, Békessy László Simonffy Imre polgármesterre, Király Gyula tanácsnok Kiss Áron püspökre, Komlóssy Arthur a jelenlevő tisztekre s Jekelfalussy tábornokra mondotta toasztokat.

Ebéd végeztével a Hortobágy megszemlélésére indult a közönség, de csakhamar visszatért mert vihar volt készülöben s hogy az elő meneküljön, az állomásra ment s a kocsikban foglalt helyet.

Felöt órakor elindult a külön vonat, mely a társaságot visszahozta Debreczenbe. A közönség kitűnően töltötte el a napot.

Mükedvelő kis leányok.

— Saját tudósítónktól —

Debreczen, május 24.

Az ev. ref. felsőbb leányiskola internátusának növendékei szombaton délután a majális alkalmából mükedvelő előadást rendeztek.

Szép, dicséretre méltó dolog, hogy a fiatal lánykakat, már ily korán hozzászoktatják a szellemi munkák azon részéhez is, mely nem csupán a tantárgyakból áll. Üdvös az ezme s a sikerben megvolt a méltó jutalma úgy a kis szereplőknek, valamint az egész mükedvelő előadás fáradságtalan, ügybuzgó s tevékeny rendezőjének, Kalocsa Róza urnőnek, ki minden nemes eszközt megragad s mint már eddig is láttuk sikeresen valósít meg, hogy a fiatal leánykák szellemi képességét gyarapítsa, tudásukat növelje.

Az előadásról a szereplőknél fogva kritikát mondani nem lehet, de konstatalhatjuk, hogy az egész műsor lefolyása sikeres volt.

Az »Emberek és művészek« cz. kis drámai vígjáték, melyet Kalocsa Róza fordított, került először színre. A szereplők, Vad Róza, Szűcs Anna, Bugyi Irma, Reichenberger Etus, Kiss Róza, Tóth Vilma, Polgár Irén és Laky Margit, meglepő ügyességgel adták elő a drámai költeményt.

Egy kedves s kellemes zeneszám következett ezután. Haydn gyermek symphoniáját játszották el. Both Jenke zongorán az egész darabot könnyedén s biztonsággal játszotta, míg Ludány Mariska, Reichenberger Etelka (dob), Vad Róza (dob és fűrj), Buzi Róza (trombita), Laki Margit, Bugyi Irma (trombita) és fűrj), Kiss Róza, Nánássy Mariska, Szűcs Anna (fűlemlé), Olasz Margit, Polgár

rén, Serák Margit (csörgettyű), Polgár Margit Tóth Maris'a, Tóth Vilma (kakukk) a megfelelő kíséretet nyújtották. A mulatságos s szellemes zenéjű symphoniának szereplőit zajoson megtapsolták, — a melyből kijutott a darab betanítójának V a r g a József tanárnak is.

Egy kis aranyos baba, Puky Rózsika Petőfi »Arany Laczinak« cz. költeményét oly bájosan szavalta, hogy a »kis színésznőt« több ízben zajosan hívták lámpák elé.

A »Nyelvtan« cz. vígjáték szereplői Ács Nagy Ilonka, Fekete Lenke, Nánássy Mariska, Szűcs Anna, Vad Róza is zajos sikert arattak.

Both Jenke és Bugyi Irma zongorán magyar táncokat játszottak nagy jártassággal s szabatosan, melyet Nánássy Mariska szavalata követett, ki Pósa Lajos »Hódolus« cz. költeményét sikeresen adta elő.

Az előadást nagy közönség nézte végig kik tapsokkal tüntették ki a szereplőket.

—w.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan szaporíthatja a gazda a talaj nitrogénjét?

Már igen régi idő óta ismeretes azon körülmény, hogy a hüvelyes növények a talaj termőképességét fokozzák. Alig egy évtizede azonban annak, hogy tudjuk, miképpen történik a termőképességnek a javulása.

Heirigel német tudósnak az érdeme, hogy ma már tudjuk azt, miszerint a pillangós virágú növények képesek a levegő szabad nitrogénjét lekötni és ezt szervezetük felépítésére felhasználni. Teszik pedig ezt azon apró gumók segítségével, a melyek a pillangós virágok gyökereiben találhatók és tevének vannak igen apró, csak mintegy 800—1000 szeres nagyiias mellett látható baktériumokkal. Ezen baktériumok azok, a melyek a levegő nitrogénjét áhasonítják és különböző nitrogéntartalmu anyagokká átalakítják.

A levegő minden gazdának közös tulajdona s a nitrogénből, ezen egyik legfontosabb növényi tápanyagból 4/5 részt tartalmaz. A levegő tehát azon forrás, a melyből a gazda talajának nitrogén tartalmát legegyszerűbben és legolcsóbban fedezheti, illetve szaporíthatja teheti pedig ezt az által ha pillangós virágú növényeket minél kiérjedtebb mérvben termel.

Téves volna azonban azt hinni, hogy a pillangós virágú növények egyszerű termelésével czélt érünk. A pillangósok termelésénél is, mint egyáltalán minden kultur növények termelésénél arra kell törekednünk, hogy azok a lehető legnagyobb termés hasznót adják. Csakis az esetben várhatjuk azt, hogy a talajmaradványokban, vagy ha pillangósok zöld trágyául termelnek az egész növényben annyi nitrogén kerül a talajba, a mennyi az utána következő nitrogén emésztő növények mint p. o. gabonafélék, répa, tengeri, burgonya stb. szükségletét fedezni képes oly mérvben, hogy csak is a lehető legnagyobb termés hozamot adják.

A pillangós virágok pedig csak úgy adhatnak bősérmést, ha a talajban megtalálják a nitrogénen kívül mind azon tápanyagokat oly mennyiségben, a mint azt igénylik.

Már Liebig, a híres német chemikus az ő minimum törvényében kimondotta azt, hogy egy növény terméshozama a talajban tevékiseb mennyiségben jelen levő tápanyagtól függ; vagyis lehet p. o. egy talajban ennyi nitrogén és káli, mint a mennyi száz bö termés létre hozására elégséges lenne, de ha p. o. a foszforsav csak oly mennyiségben van s talajban a mely egy közepes termés létrehozásához elegendő csak, így a növény nem a nitrogén és kálihoz, hanem a foszforsavhoz

alkalmazkodik, tehát bő termés be nem következhetik.

Tehát a pillangós virágok termelésénél arról kell gondoskodnunk, hogy a talajban elég káli és foszforsav legyen: ezt pedig elérjük az által ha ezen két tápanyagot, ritkábban még a mész is a talajnak műtrágyákban, továbbá égetett mész vagy márgában megadjuk.

Megtörténhetik azonban az is, hogy a pillangós virágok még az esetben sem fognak jól teremni, ha a talajba káli, foszforsavat és esetleg mész is elégséges mennyiségben juttatunk. Ennek oka abban rejlik, hogy a talajból hiányoznak azon baktériumok, amelyek a gumóképződést előidézik. Ezen ügy lehet segíteni, ha a talajt beoltjuk. A beoltás abban áll, hogy oly talajból, a melyről tudjuk, hogy benne egy bizonyos pillangós virág igen jól megterem, néhány szekerrel azon talajra hordatunk, a melyet beoltani akarunk s itt a földet elhintve a szántás alkalmával az eredeti talajjal elkevergetjük.

CSARNOK.

A TÜKÖR.

Irta: **Catulle Mendéz.**

Egy kiralyságban történt, hogy egy szép napon minden tükör eltűnt az országból. Falitükrök, kézi és zsebtükrök, mindent, de mindent összetörték a királyné parancsára, a ki rut volt, mint egy szörnyeteg és félt, hogy sétálás közben valahol megtalálja látni a saját képét? Azután gonosz volt a zuzája is, jól eset a lelkenek, hogy a szépek és csinosok sem gyönyörködhetnek hajuk és fonataiban, arcuk rózsapírjában, szemük kék egében vagy mélységes sötétjében. Képzeltetni, hogy az ország leányai és asszonyainak cseppet sem tetszett ez a renDELETE. Mert mit ér a természet mind-n adománya, ha nem láthatjuk magunk?

Sokan elmentek a lassan folydogáló patakhoz, a tó sima tüköréhez és ott a kristálytiszta vízben szemlélték aikajukat, ott csinosították hajukat, a fakó arczaok ott pirosították képüket. A gonosz királyné irigységében mit tett? D-zskával fódette be a patakokat, hosszú padlókkal a tavakat, vagy béka-nyalat eresztett beléjük, a mitől a kristályviz piszkos zöldre változott. És elrendelte a királyné, hogy a kúákat oly melyre ássák, hogy vizükben senki magát meg ne láthassa. És vödörrel nem volt szabad vizet merni, mert abban is megláthatnak volna a képüket az emberek, minden vödört elkoboztak, csak a lapos fatálok maradtak meg. Országszerte nagy volt a kétségbeesés, különösen a kaczérok siránkoztak, akik bizony ebben az országban sem voltak kevesebben, mint más országokban. És a királyné nemhogy sajnálta volna az alattvalói bankódását, ellenkezőleg úgy örült, hogy nem láthatják magukat a nálánál szebbek, mint a hogy mérgeződött volna, ha saját arczát látja a tükörben.

De volt a városban egy Rózsa nevű leányka, a ki nem nagyon bánt a tükröt mert volt neki egy kedvese. Persze, aki az embert szepnek találja és egy alkalommal sem szalaszt el, hogy ezt megmondhassa, könnyen pótolhatja a tükröt.

— Igazán? De mondd, nem hazudsz? kérdezte Rózsa? A szemeim tényleg olyan szépek?

— Olyanok mint a frissen harmatos butavirág.

— És az arczom bőre nem fekete?

— Homlokod tisztább a most esethónál s orczáid versenyre szállnak a rózsaszínével.

— És mit gondoljak ajkaimról.

— Olyanok, mint a hasított cseresznye.

— És a fogaim, ha nem haragszol?

— Mint a rizs szemei, ha nem fehérebbek.

— Azonban a füleim miatt igazán nyugtalan vagyok. Milyenek? Nagyok, kicsinyek?

— Lelkecs-kém, hogy nyugtalanokdhatol ilyen gyönyörű kis gyöngykaplók miatt?

Igy csevegtek ők, Rózsa gyönyörködve, az ifju még jobban elragadtatva, mert a mit mondott, mind egy s őig igaz volt. S a mily jól esett a leánynak hallgatni a szépség dicséretét, oly boldog volt a legény, hogy mind ezt láthatta és elmondhatta. Vonalmuk napról-napra növekedett. S mikor egy szép napon az ifju nőül kérte Rózsat, a leány gyengéd pirulással sütötte le szemsit és közbe csintalanul mosolygott, de nem mintha nem-et akart volna mondani. Ó, korántsem! Boldog volt. De boldogsága nem tartott sokáig. Szerencsétlenségére Rózsa örömeinek neszt vette a gonosz királyné, a kinek meg az volt a legfőbb boldogsága, hogy a másokét megzavarja. És Rózsanál kétszeres oka volt erre, mert ő volt az ország legbájosabb teremtese.

Mikor egyszer, pár nappal a menyegző előtt a réten sétálgatott, egy öreg koldusaszony közkedett feléje s alamizsnát kért a szép Rózsikától. De hirtelen visszahőkölt, — mintha kigyó marta volna meg.

— Nagy ég! Mit láttam!

— Mi bajod, jó asszony és mit láttál!

Szólj kérlek!

— A világ l grutabb teremtesét!

— Ejnye, csak nem rólam beszél-z, szólt Rózsa mosolyogva.

— Bizony rólad, szegény gyermek. Régóta járom a világot, de sohasem talalkoztam oly csunya ábrázattal, mint a tied?

— Csunya? Én.

— Szászor csunyább, mint az ördög.

— A szemeim?

— Fakók, mint a hamu, de ez még semmi. Hanem kacsalítás, hogy az ember fél read nézni.

(Folyt. köv.)

Nyilt-tér.

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig meterenként — japáni, chinai s. a. t. a legujabb mintázattal és színekben u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg s. lymet 45 krtól 14 frt 65 krt. meterenként** sima, csikos, kockázott, mintázott damasztolt s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben 2000 szín és mintázattal s. a. t.) a megrendelt árukat **postabér és vámmentesen a házhöz szálliva**, valamint **mintákat postafordultával küldenek Henneberg G. (cs. és k. udvari szállió) selymgyárai Zürichben**. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2.

Tisza-Polgáron,

a piacon, egy sarok

nagy üzlethelyiség,

lakással együtt bérebe kiadó.

Bővebbet

Suhajda József.

Hajduvármegye alispánjától.

5272

1897.

Hirdetmény.

A h.-bőszörményi régi kerületi székhöz folyó évi tatarozását 1989 frt 30 kr összeg erejéig engedélyeztem.

A fent említett munkálat fogantatásának bizosítása céljából az 1897 évi június hó 1-ső napjának d. e. 9 órájára, saját hivatalos helyiségemben tartandó zárt ajánlati versenyárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bálnapénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A benyújtandó ajánlathoz egy, a nagyterem egyszerű, de díszes festéséről készített vázlatrajz lesz melléklendő.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek, a hajduvármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnak helyiségében, a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1897. máj. 11.

Rásó Gyula,

kir. tanácsos, alisp n.

Millenniumi kiállításon kitüntetve „Jó munkásságáért”

NYÁRI JÓZSEF és FIAI

Budapest,

Debreczen,

VI. Podmaniczky-utca 43.

Nagytemplom előtti tér, kereskedelmi akadémia mellett.

Festésre és vegyimosásra

felvállalnak a legjutányosabb áron mindenféle színehagyott férfi, női- és gyermekruhákat csipkét, szőnyeget és butorszöveteket, kőszimunkákat, keztyűket és mindenféle függönyöket stb

Női tolettok egészben festetnek és csak az átalakításra szánt ruhát kell felbontani.

Férfi ruhák egészben festetnek.

Vegyileg mosva és tisztítva mindenféle ruha egészben **felbontatlan állapotban** lesz

Festésünk **szintartó és nem fog**, vegyileg mosott és tisztított tárgyak a szövet minősége szerint **megújítva**, azonnal használható állapotban adtuk vissza.

Gyászra szánt ruhák haladéktalanul festetnek feketére.

Vidéki (postai) megbízásokat egyenesen gyárunkhoz **Tiszafüredre** kérjük küldeni.

Nagyvárad,

főut, Orsolya zárda mellett.

Eger,

Dobó-tér.

Gyűjtőtelepek az ország több részében.

Fűszerüzlet

dohánytőzsde és italmérési joggal helyben, azonnal **igen előnyös feltételek** mellett

eladó.

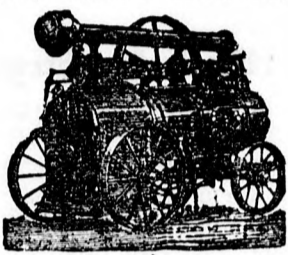
Szükséges tőke 1500—2000 frt.

Czim a kiadóhivatalban.

Kotzó Pál

gépészmérnök

Budapest, Üllői-ut 18-ik sz. alatt.

Ajánl 2¹/₂, 3, 3¹/₂ és 4 ló erejű

Szöges cséplőkészleteket.

Továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű

sines gőzcséplőkészleteket,

hosszu szalmarázókkal, al-ó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazóval és választóhengerrel

Fa- és szénfűtésű eredeti szalmafüto GÖZMOZGONYOKAT.

Továbbá **R. CARRET & SONS** felülmulhatatlan 40% tüzelőanyag megtakarító

Compound gőzmozgonyok,

és a legjobbnak elismert brandfordi önműködő amerikai kévekötő aratógépeket. Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló, befogására alkalmazható combinált ruddal. Sorvető- és szóróvető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket.

Jutányos árak! — Kedvező feltételek.

Vidéki ügynökök kerestetnek.

RABMUNKA.

Tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy a helybeli fogházban kemény fából készített

kerti berendezések

ugyszintén vasállványu **kosarakat**, valamint

Utazó vessző koferek

legszebb kivitelben, **esztergályos és kerékgyártó munkák, disz virágoszlopok, jég-hűtők, szobabutorok, a házi szükséglethez tartozó bármiféle eszközök, 5 és 10 kilos szőlő szállító kosarak bármilyen mennyiségben raktáron kaphatók és készítésre megrendelhetők.**

Leánynevelő intézeteknek ajánlom a legújabb fajtájú **stikkelő rámakat**, melyek kiválóan czélszerűek, kaphatók minden nagyságban olcsó árak mellett, tömeges vételnél árengedménnyel.

Minden áru igen jutányosan beszerezhető.

Javítások mérsékelt díjszámítás mellett eszközöltetnek.

Gyors és pontos kiszolgálást biztosít

Tisztelettel

BERNÁTH JENŐ

rabmunka vállalkozó
a törvényszéki palotával szemben.

Buziás elsőrangú gyógyfürdő.

Fürdőidény:

május 15-től október 1-ig.

Világhírű

láp-fürdők és acélforrások

hasonló a Spaa, Pyrmont, Schwalbach és pyrawarthei acélforrásokkal, kitünő meleg és hideg vasacélfürdőivel, mór- és ásványfürdőkkel, tükörfürdővel és uszodával. — Hidegvíz-gyógyintézet és massage. — Ivókúra kitünő eredménnyel vérszegénység, idült gyomor- és bélhurut, homok-, kő- és vesebaj, méh- és hüvelyhurut, vérzési rendellenességeknél, magtalanság, idegbetegség, bujakór, csúsz, köszvény és fejfájásoknál stb.

Buziás gyógyfürdő, vasuti állomás. — Pazar villamos világítás a 80 holdnyi éveszázados parkban. — **Katona zenekar.** — **Elsőrendű konyha és kávéházi italok.** — A fürdőn állandó hírneves nőgyógyász van. — Mérsékelt árak. — Ismertetésekkel kívánatra ingyen és készségesen szolgál a

Fürdőigazgatóság Buziáson, a hová a szobamegrendelések küldetni kéretnek.

Nyári női ruhakelmék:

selyem, gyagjuszövet és mosókelme különlegességek a legolesóbbtól a legfinomabb minőségig raktáron vannak, dús választékban jutányosan szabott árakon.

Menyasszonyi kelengyék:

női kész fehérnemű, ágyfehérnemű, ebéd- és uzsonnaterítékek, zsebkendők és harisnyák gyári nagy raktáraa.

Lakásberendezési cikkek:

szőnyeg, függöny, bútorszövet, ágy- és asztalterítők, ágyneműek, Lynoleum, viaszos parkett, amerikai bőrvászon, pokrócz teljes választékban a legolesóbb árakon ajánltatik

Kunz József és Társa

czég által, Kistemplom-bazár.